

OBSAH.

| | Strana |
|---|--------|
| I. Úvod | I |
| II. O lékařské deontologii | 5 |
| III. Klinické vyšetřovací metody, jich význam a přehled | 6 |
| IV. Postup objektivního vyšetřování nemocných | 24 |
| 1. Anamnesa | 25 |
| a) Schema k sestavení anamnesy | 27 |
| b) Poznámky k schematu | 29 |
| 2. Status praesens morbi. Stav přítomný | 41 |
| 3. Decursus morbi. Průběh nemoci | 42 |
| V. Inspekce | |
| A. Inspekce povšechná | 44 |
| 1. Výraz tváře. Stav duševní. Pathognomika obličeje | 45 |
| 2. Stav vědomí | 48 |
| 3. Poloha nemocného v lůžku | 50 |
| 4. Držení těla a chůze | 52 |
| 5. Stav výživy | 54 |
| 6. Velikost postavy a stavba těla | 57 |
| 7. Konstituce. Habitus. Temperament. Endokrinní systém | 60 |
| 8. Kůže a podkožní vazivo. Sliznice. Vlasy. Nehty | 65 |
| a) Barva kůže | 65 |
| 1. Bílá barva. Bledost | 66 |
| 2. Červená, růžová barva | 67 |
| 3. Modrá barva. Kyanosa | 68 |
| 4. Žlutá barva. Žloutenka. Icterus | 70 |
| 5. Hnědá barva | 73 |
| 6. Šedá barva | 76 |
| 7. Jiné změny barvy, kůže a vlasů | 77 |
| b) Turgor kůže | 78 |
| c) Oedem kůže městnavý, zánětlivý, angioneurotický | 78 |
| d) Emphysem podkožní | 82 |
| e) Dýchání kůže. Vlhkost kůže. Pot | 84 |
| f) Teplota kůže | 86 |
| g) Jiné nápadné místní změny v kůži, vlasech a nehtech | 86 |
| 1. Erythem. Exanthem. Efflorescence. Haemorrhagie | 86 |
| α) Erythem kožní | 87 |
| β) Skvrnité erythemy | 87 |
| γ) Podkožné výlevy krevní | 89 |
| δ) Osutiny s puchýřky a strupy | 90 |
| 2. Změny ovlasatění kůže | 93 |
| 3. Nehty | 95 |

| | Strana |
|--|------------|
| 4. Rozšíření cév kožních a kollaterální oběh krevní | 96 |
| 5. Striae. Trhliny podkožní | 98 |
| 6. Jizvy | 99 |
| 7. Odlupování pokožky | 100 |
| 8. Atrofické pochody v kůži | 102 |
| 9. Nádorky, uzle v kůži a podkožním vazivu | 103 |
| 10. Elephantiasis | 103 |
| 11. Myxoedem | 104 |
| B. Inspekce podrobná | 105 |
| 1. Hlava | 105 |
| 2. Obličej | 105 |
| 3. Nos | 113 |
| 4. Uši | 115 |
| 5. Oči | 116 |
| 6. Rty | 118 |
| 7. Ústa, dutina ústní, nosohltanová | 118 |
| Spůsob inspekce | 118 |
| a) Sliznice | 121 |
| b) Zuby | 121 |
| c) Jazyk | 123 |
| d) Měkké patro. Čípek | 126 |
| e) Mandle | 127 |
| f) Hltan | 128 |
| 8. Krk | 129 |
| a) Zduření žláz | 130 |
| b) Tvar, rozměry krku | 131 |
| c) Svaly | 132 |
| d) Jamky | 132 |
| e) Žláza štítná | 132 |
| f) Nádory na krku | 132 |
| g) Tepání krkavic, rozšíření žil, tep žilní | 133 |
| 9. Hrudník. Dutina hrudní | 133 |
| 1. Všeobecné poznámky o vyšetřování hrudníku | 133 |
| 2. Topograficko-anatomické poznámky | 134 |
| 3. Podrobná inspekce hrudníku | 137 |
| a) Tvar a rozměry hrudníku | 138 |
| 1. Hrudník emfysematiků | 139 |
| 2. Hrudník paralytický | 140 |
| 3. Hrudník skoliotický, kyfotický | 141 |
| 4. Hrudník rhachitický | 141 |
| 5. Hrudník člunkovitý | 142 |
| 6. Hrudník trychtýřovitý | 143 |
| 7. Hrudník ševcovský | 143 |
| 8. Jiné assymetrické tvary hrudníku | 144 |
| b) Polohy dýchací | 146 |
| α) Novější názory o fyziologii dýchání | 146 |
| β) Mechanismus pohybů dýchacích | 147 |
| γ) Přehled svalů činných při inspiraci a expiraci | 148 |
| δ) Littenův brániční jev | 149 |
| 1. Tvar dýchacích pohybů | 150 |
| 2. Síla, hloubka pohybů dýchacích | 151 |
| 3. Souměrnost pohybů dýchacích | 151 |
| 4. Rhythmus pohybů dýchacích | 152 |
| 5. Počet dechů | 153 |
| 6. Dušnost. Dyspnoe. Asthma | 154 |
| 7. Přehled chorob, při nichž se objevuje dušnost | 157 |
| c) Pohyby tepavé | 158 |
| α) Všeobecné poznámky o inspekci pohybů tepavých | 159 |
| β) Topograficko-anatomické poznámky | 159 |
| γ) Přehled viditelných tepavých pohybů na šiji a trupu | 160 |

| | Strana |
|--|--------|
| 1. Úder hrotku srdečního | 162 |
| α) Místo | 162 |
| β) Šířka | 164 |
| γ) Síla | 164 |
| δ) Vtahování mezižebří | 165 |
| ε) Počet a rytmus úderů srdečních | 165 |
| 2. Diffusní úder srdeční | 167 |
| 3. Pohyby tepavé v ostatních místech krajiny srdeční | 167 |
| 4. Pohyby tepavé v epigastriu | 168 |
| 5. Kapillární tep | 168 |
| 6. Žilní tep | 169 |
| 7. Respiratorní pohyby na žilách krčních | 170 |
| 10. Břich. Dutina břišní | 171 |
| 1. Všeobecné anatomické a topografické poznámky | 171 |
| 2. Dutina břišní | 172 |
| 3. Způsob inspekce břicha | 177 |
| a) Kůže břicha | 178 |
| b) Velikost a tvar břicha | 178 |
| 1. Zvětšení | 179 |
| 2. Vtažení | 181 |
| 3. Assymetrie | 182 |
| c) Viditelné obrysy útroh | 185 |
| d) Viditelné pohyby útroh | 188 |
| 11. Pánev. Dutina pánviční | 191 |
| 1. Všeobecné topograficko-anatomické poznámky | 191 |
| 2. Dutina pánviční | 193 |
| 3. Poznámky o způsobu inspekce pánve | 195 |
| a) Podrobná inspekce pánve | 196 |
| b) Rozmanité pathologické tvary kostěné pánve | 201 |
| 12. Končetiny | 203 |
| 1. Postavení končetin, jich délka, šířka, obrysy kloubů | 204 |
| 2. Trofoneurotické a vasomotorické změny. Gangraena | 209 |
| α) Akromegalie | 209 |
| β) Ostéoarthropathie hypertrophiante pneumique | 210 |
| γ) Syringomyelie | 211 |
| δ) Tabes | 212 |
| ε) Sclerodermie | 213 |
| η) Gangraeny | 214 |
| 3. Abnormní, bezděčné pohyby končetin | 215 |
| VI. Methody inspekční pomocí nástrojů | 216 |
| 1. Klinická laboratoř | 217 |
| 2. Přehled přístrojů, zkoumadel, barviv. Příprava praeparátů | 217 |
| A. Vyšetřování mikroskopické | 217 |
| 1. Drobnohled a pomocné přístroje | 217 |
| α) Ultramikroskop | 219 |
| β) Pravidla o mikroskopování | 220 |
| 2. Zkoumadla | 223 |
| 3. Barviva a jich příprava | 225 |
| 4. Barvení praeparátů | 229 |
| 5. Příprava praeparátů | 230 |
| 6. Rozřezání histologických praeparátů | 233 |
| B. I. Bakteriologické vyšetřovací metody | 233 |
| 1. Všeobecné poznámky o umělé kultivaci bakterií | 234 |
| 2. Pokus na zvířeti | 235 |
| 1. Bakteriologická laboratoř | 236 |
| 2. Způsob vzetí vyšetřovacího materiálu | 238 |

| | Strana |
|---|--------|
| 3. Průkaz vyvolatele nemoci | 239 |
| 1. Mikroskopické vyšetřování ve visuté kapce | 239 |
| 2. Vyšetřování zbarveného praeparátu suchého | 239 |
| 3. Vyšetřování praeparátů krevních | 240 |
| 4. Methody barvicí | 241 |
| a) Všeobecné methody barvicí | 241 |
| b) Speciální methody barvicí | 241 |
| c) Barvení plasmodií malarie | 244 |
| d) Barvení spirochaet | 245 |
| e) Barvení pouzder, spor a řasinek | 245 |
| II. Immunodiagnostika | 246 |
| 1. Průkaz agglutinimi | 248 |
| 2. Průkaz praecipitinů | 250 |
| 3. Průkaz opsoninů | 250 |
| 4. Průkaz bakteriolyzinů | 251 |
| 5. Průkaz haemolysinů | 252 |
| 6. Methoda vázání komplementu | 253 |
| Methoda Bordet-Wassermannova | 254 |
| 7. Průkaz přecitlivění. Anaphylaxis | 255 |
| a) Kochová zkusná podkožní tuberkulinová reakce | 256 |
| b) Pirquetova zkusná reakce kožní | 257 |
| c) Zkouška intrakutanní Mantouxové | 258 |
| d) Zkouška Calmettova, Woli-Eisnerova reakce oční | 259 |
| e) Zkouška Schickova | 259 |
| III. Některé nové serochemické reakci v krvi a likvoru | 260 |
| a) Precipitační methody | 260 |
| 1. Vyvločkovácí reakce dle Sachs-Georgiho | 260 |
| 2. Vyvločkovácí reakce dle Hermann-Perutze | 261 |
| 3. Vyvločkovácí reakce dle Vernesa | 261 |
| b) Globulinové reakce v likvoru | 261 |
| 1. Methoda Nonne-Apelt-Schummova | 261 |
| 2. Reakce Pandyho | 262 |
| c) Kolloidní reakce v likvoru | 262 |
| 1. Methoda Langova | 262 |
| 2. Methoda Emmanuelova | 264 |
| 3. Methoda Kirchbergova | 264 |
| 4. Methoda Guillainova | 265 |
| C. Některé chemické a fysikální vyšetřovací methody | 265 |
| I. Chemická analyza | 266 |
| 1. Analyza kvalitativní | 267 |
| 2. Analyza kvantitativní | 268 |
| II. Některé fysikální klinické vyšetřovací methody | 275 |
| a) Methody optické | 275 |
| 1. Refraktometrie | 275 |
| 2. Polarimetrie | 280 |
| 3. Spektroskopie | 287 |
| 4. Kolorimetrie | 289 |
| b) Jiné měřicí methody fysikální | 291 |
| 1. Densimetrie. Stanovení specifické váhy | 291 |
| 2. Kryoskopie | 292 |
| 3. Stanovení elektrolytické dissociace (elektrické vodivosti) | 294 |
| III. Některé novější methody ve fysikální chemii a v chemii kolloidní | 298 |
| A. Methody kvantitativního určování ionů | 298 |
| B. Methody používané k izolaci a k průkazu kolloidů | 300 |
| C. Methody používané k diferenciaci resp. k oddělování kolloidů | 301 |
| D. Methody k měření vlastností kolloidních roztoků | 301 |
| 1. Methody měření povrchového napjetí | 302 |
| 2. Hayova reakce | 302 |
| 3. Meistagminová reakce | 303 |
| 4. Methody měření dle zlatého čísla | 303 |

| | Strana |
|--|--------|
| VII. Vyšetřování krve | 304 |
| Úvod | 304 |
| Methody klinického vyšetřování krve | 309 |
| A. Technika dobývání krve | 309 |
| 1. Brání krve z kapillár | 309 |
| 2. Brání krve ze žil | 310 |
| 3. Technika dobývání krve u zvířat | 311 |
| 4. Získání krevní plasmy | 311 |
| 5. Získání krevního sera | 313 |
| B. Makroskopické vyšetřování krve | 314 |
| 1. U- rourky a Grawitzovy rourky | 315 |
| C. Mikroskopické a morphologické vyšetřování krve | 317 |
| Methody barvení krevních praeparátů stálých | 321 |
| Sčítání červených a bílých krvinek | 325 |
| 1. Sčítací komora Thoma-Zeissova | 325 |
| 2. Sčítací komora Bürckerova | 329 |
| Sčítání plotniček krevních | 332 |
| Sčítání jednotlivých druhů leukocytů. Obraz krevní | 332 |
| D. Speciální morphologie krve | 333 |
| A. Normální obraz krevní | 333 |
| B. Pathologický obraz krevní | 337 |
| I. 1. Velikost červených krvinek | 337 |
| 2. Tvar | 337 |
| 3. Množství haemoglobinu | 337 |
| 4. Tvary nezralé | 338 |
| a) jaderné | 338 |
| b) polychromasia | 338 |
| 5. Speciální poměry struktury | 338 |
| 6. Počet | 339 |
| II. Leukocyty normální | 339 |
| Arnethovo dělení | 341 |
| Pathologické stavy | 343 |
| C. Klasifikace bílých krvinek | 344 |
| D. Theorie o původu bílých krvinek | 344 |
| E. Biologie bílých krvinek | 345 |
| 1. Leukocytosy a leukopenie | 346 |
| α) Eosinofilie | 349 |
| β) Neutrofilie | 349 |
| γ) Neutropenie | 350 |
| 2. Lymphocytosy | 350 |
| 3. Lymphocytopenie | 351 |
| 4. Monocytosy | 351 |
| Klinické oceňování obrazů krevních | 352 |
| E. Cizí tělesa. Parasiti v krvi | 352 |
| F. Podrobná fysikální a chemická analyza krve | 355 |
| 1. Určení celkového množství krve v těle | 355 |
| 2. Určení volumu krvinek a plasmy | 356 |
| 3. Určení specifické váhy krve a sera | 358 |
| 4. Měření osmotického tlaku krve. Kryoskopie krve | 360 |
| 5. Určení elektrické vodivosti krve | 361 |
| 6. Určení viskozity krve | 361 |
| 7. Určení doby srážlivosti krve | 365 |
| 8. Určení doby délky krvácení | 368 |
| 9. Určování rychlosti ssedlivosti krve | 368 |
| 10. Určování resistance červených krvinek | 369 |
| 11. Určení reakce krve | 370 |
| 12. Určování plynů krevních | 372 |
| 13. Průkaz trávení, spotřebování kyslíku krvi | 373 |

| | Strana |
|---|--------|
| 14. Určení sušiny krve a sera | 374 |
| 15. Určování haemoglobinu | 374 |
| 16. Spektrální analyza krve | 379 |
| 17. Soudní průkaz krve | 383 |
| G. Mikroanalyza krve | 385 |
| 1. Mikrouřčení sušiny krve nebo sera | 387 |
| 2. Mikrouřčení chloridů v krvi | 387 |
| 3. Mikrouřčení fosfatů | 388 |
| 4. Mikrouřčení vápníku v krvi | 389 |
| 5. Mikrouřčení celkového dusíku v krvi | 389 |
| 6. Mikrouřčení zbytkového dusíku v krvi | 390 |
| 7. Mikrouřčení močoviny v krvi | 301 |
| 8. Mikrouřčení kyseliny močové v krvi | 392 |
| 9. Garrodova zkouška s vláknem | 393 |
| 10. Mikrouřčení cukru krevního | 393 |
| 11. Mikrouřčení tuků a lipidů krve | 396 |
| 12. Mikrouřčení cholesterolu krve | 396 |
| 13. Mikrouřčení kreatinu a kreatininu v krvi | 397 |
| 14. Mikrouřčení indikanu v krvi | 397 |
| 15. Mikrouřčení barviva žlučového v krvi | 398 |
| 16. Mikrouřčení bilirubinu v seru | 399 |
| 17. Určení kyselin žlučových v krvi | 400 |
| 18. Průkaz urobilinogenu v seru | 401 |
| 19. Mikrouřčování plynů krevních | 401 |
| Určování alkalické rezervy krve | 402 |
| 20. Abderhaldenova reakce v krvi | 403 |
| 22. Určování množství fibrinogenu v krvi | 403 |
| 23. Určování koncentrace bílkovin v seru | 405 |
| 24. Rivaltova krevní a serová reakce | 406 |
| H. Funkcionální vyšetřování sleziny a haematopoetického ústrojí vůbec | 407 |
| Zkouška Freyova | 407 |

VIII. Vyšetřování výměšků z cest dýchacích 409

| | |
|---|-----|
| Všeobecné poznámky | 409 |
| I. Vyšetřování výměšku sliznice nosní | 410 |
| II. Vyšetřování chrkles | 411 |
| Všeobecné poznámky | 411 |
| Postup při vyšetřování chrkles | 412 |
| A. Makroskopické vyšetřování chrkles | 412 |
| 1. Množství | 412 |
| 2. Barva | 413 |
| 3. Průhlednost | 414 |
| 4. Hustota | 414 |
| 5. Tvar | 415 |
| 6. Tvoření se vrstev | 415 |
| 7. Složení | 415 |
| 1. Čočkovitá tělesa | 415 |
| 2. Odlitky průdušek | 415 |
| 3. Curschmannovy spirály | 416 |
| 4. Dittrichovy zátky | 416 |
| 5. Větší čáry vaziva | 416 |
| 6. Částky nádorů plicních | 417 |
| 7. Konkrementy plicní | 417 |
| 8. Cizá tělesa | 417 |
| 8. Zápach | 417 |
| 9. Chuť | 417 |
| B. Mikroskopické vyšetřování chrkles | 418 |
| 1. Červené krvinky | 418 |

| | Strana |
|--|--------|
| 2. Hnisavé buňky | 418 |
| 3. Epithelie | 418 |
| 4. Elastická vlákna | 420 |
| 5. Krystally | 421 |
| 6. Curschmannovy spirály a odlitky bronchů | 423 |
| 7. Parasiti | 423 |
| C. Bakteriologické vyšetřování chrkle | 424 |
| Všeobecné poznámky | 424 |
| Barvicí roztoky | 425 |
| 1. Pathogenní bakterie | 425 |
| 2. Pathogenní plísně | 428 |
| D. Chemické vyšetřování chrkle | 429 |
| 1. Mucin | 429 |
| 2. Bílkovité látky | 430 |
| 3. Tuk | 431 |
| IX. Vyšetřování poruch funkcí plic | |
| a) Poruchy funkce mechanické | 431 |
| b) Poruchy funkce chemické | 432 |
| 1. Určování basálního metabolismu | 433 |
| 1. Přístroj Kroghův | 435 |
| 2. Přístroj Sanborn-Benedictův | 437 |
| 2. Určování respiračního koeficientu | 437 |
| 3. Určování respiračního kvocientu | 438 |
| 4. Měření respirační výměny plynů | 439 |
| 5. Určování napjetí CO ₂ ve vzduchu alveolárním | 439 |
| X. Vyšetřování výměšků, výmětů a poruch funkcí ústrojí zažívacího | |
| Úvod | 444 |
| 1. Přehled postupu trávení a zažívání v rouře za- živací | 444 |
| 2. Vyšetřování výměšků sliznice dutiny ústní | 450 |
| 1. Slina | 451 |
| 2. Povlaky a výpotky sliznice dutiny ústní | 453 |
| 3. Postup objektivního vyšetřování u chorob žaludečních | 454 |
| 4. Vyšetřování vydáveného obsahu žaludečního | 454 |
| a) Makroskopické vyšetřování blinek | 455 |
| b) Mikroskopické, bakteriologické a chemické vyšetřování blinek | 457 |
| 5. Vyšetřování poruch funkcí žaludku bez použití sondy | 458 |
| 1. Zkouška motorické činnosti žaludku | 458 |
| 2. Zkouška sekreční činnosti žaludku | 458 |
| a) Desmoidová zkouška dle Sahliho | 459 |
| 3. Zkouška resorbční činnosti žaludku | 460 |
| 6. Čerpání obsahu žaludečního pomocí sondy | 460 |
| 7. Vyšetřování obsahu lačného žaludku | 460 |
| 8. Vyšetřování činnosti žaludeční pokusnými stravami | 461 |
| a) Pokusná snídaně podle Ewalda a Boase | 461 |
| b) Pokusný oběd podle Riegela | 462 |
| c) Pokusná večeře podle Boase | 462 |
| d) Tekutiny jako pokusná strava | 462 |
| 1. Alkoholová snídaně dle Ehrmanna | 462 |
| 2. Polévka dle Sahliho-Znojenského | 462 |
| e) Suchá pokusná snídaně dle Sahliho | 463 |

| | Strana |
|--|--------|
| 9. Vyšetřování obsahu žaludečního po stravě pokusné | 463 |
| A. Makroskopické vyšetřování | 464 |
| 1. Množství | 464 |
| Určení celkového množství obsahu žaludečního | 464 |
| 2. Vzezření | 465 |
| 3. Zápach | 466 |
| Specifická váha filtrátu | 466 |
| B. Mikroskopické vyšetřování | 466 |
| C. Chemické vyšetřování | 467 |
| Slovo úvodní | 467 |
| 1. Reakce | 468 |
| 2. Průkaz volné kyseliny solné | 469 |
| 3. Určování celkové acidity | 470 |
| 4. Určení tak zv. deficitu kyseliny solné | 472 |
| 5. Průkaz kyseliny mléčné | 473 |
| 6. Určování fermentů | 474 |
| a) Průkaz pepsinu a jeho určování | 474 |
| b) Průkaz fermentů syřidlového | 475 |
| c) Průkaz fermentů karcinomových | 476 |
| 7. Průkaz produktů trávení uhlohydrátů | 476 |
| 8. Průkaz plynů | 476 |
| 9. Přimíseniny k obsahu žaludečnímu | 477 |
| 10. Zvláštní metody k průkazu žaludeční rakoviny | 477 |
| 11. Průkaz haemolytických substancí v obsahu žaludečním | 478 |
| D. Vyšetřování moče jako funkcionální zkouška žaludeční | 478 |
| 1. Acidita moče indikátorem sekrece šťávy žaludeční | 478 |
| 2. Vodní pokus a vylučování chloridů | 478 |
| | |
| XI. Vyšetřování funkcí střevních | 478 |
| I. Chemismus duodenální a střevní | 479 |
| a) Sondování duodena | 480 |
| II. Klinická koprologie Vyšetřování stolice | 481 |
| 1. Schmidtova pokusná strava | 482 |
| 2. Methoda Einhornova | 483 |
| 3. Způsob vyšetřování stolice po zkusné stravě Schmidtově | 483 |
| 4. Schmidtova a Strassburgerova zkouška kvašení stolice | 484 |
| III. Určování CO ve vzduchu alveolárním | 495 |
| IV. Podrobné vyšetřování stolice | 485 |
| A. Makroskopické vyšetřování stolice | 485 |
| 1. Množství | 486 |
| 2. Konsistence, kohoerence, tvar | 487 |
| 3. Barva | 488 |
| 4. Zápach | 490 |
| 5. Makroskopicky rozpoznatelné součástky stolice | 490 |
| a) Zbytky neztrávených potravin, strusky | 491 |
| b) Pathologické prolukty stěny střevní | 493 |
| c) Cizí tělesa | 494 |
| d) Větší cizopasnici | 495 |
| B. Mikroskopické vyšetřování stolice | 505 |
| Postup a způsob vyšetřování | 505 |
| Zkoumadla | 506 |
| I. Zbytky nestrávených potravin, strusky | 507 |
| 1. Zbytky vláken svalových | 507 |
| 2. Zbytky vaziva | 508 |
| 3. Elastická vlákna | 508 |
| 4. Zbytky bílkovin jiného původu | 509 |

| | Strana |
|---|--------|
| 5. Tuky | 509 |
| 6. Zbytky škrobu | 511 |
| 7. Cellulosa | 512 |
| II. Detritus | 513 |
| III. Krystally | 513 |
| IV. Pathologické produkty stěny střevní | 515 |
| C. Bakteriologické vyšetřování stolice | 517 |
| D. Chemické vyšetřování stolice | 522 |
| 1. Mucin | 522 |
| 2. Bílkoviny | 523 |
| 3. Uhlohydráty | 523 |
| 4. Tuky | 523 |
| 5. Enzymy | 524 |
| 6. Barvivo krevní. Okkultní krvácení | 525 |
| 7. Barviva žlučová | 527 |
| 8. Kyseliny | 530 |
| 9. Cholesterin | 530 |
| 10. Aromatické látky | 530 |
| 11. Ptomainy | 530 |
| 12. Kameny a písek | 531 |
| 13. Anorganické látky | 532 |
| V. Radioskopie a radiografie roury zažívací | 532 |
| Tabulka Goiffonova | 533 |
| VI. Rekto-Romanoskopie | 533 |

XII. Vyšetřování poruch funkcí pankreatu 533

| | |
|---|-----|
| a) Vyšetřování poruch trávení pankreatického | 534 |
| I. Vyšetřování stolice | 534 |
| 1. Poruchy trávení tuků | 534 |
| a) Zkouška sajodinová dle Winternitze | 535 |
| 2. Poruchy trávení proteinů | 535 |
| a) zkouška na trávení jader dle Schmidta-Kashivado | 535 |
| β) zkouška na trávení kaseinu dle Kozlowského a Grosse | 536 |
| 3. Poruchy trávení uhlohydrátů | 536 |
| II. Vyšetřování šťávy duodenální na fermenty pankreatické | 537 |
| 1. Určování lipasy dle Einhorna-Rosenbloom | 537 |
| 2. Určování lipasy dle Carnot-Maubana | 537 |
| 3. Určování trypsinu dle Einhorna-Rosenbloom | 538 |
| 4. Určování trypsinu dle Carnot-Maubana | 538 |
| 5. Určování amylasy dle Metta | 538 |
| 6. Určování amylasy dle Carnot-Maubana | 537 |
| b) Vyšetřování poruch regulace výživy glykosou | 539 |
| 1. Alimentární glykosurie | 540 |
| 2. Camidgeova reakce | 540 |
| 3. Löwiho reakce | 541 |

XIII. Vyšetřování poruch funkcí jater 541

| | |
|---|-----|
| Úvodní poznámky | 541 |
| A. I. Poruchy exkreční funkce jater | 543 |
| I. Vyšetřování žluči | 543 |
| II. Vylučování žluči | 546 |
| III. Chromoloskopie a chromodiagnostika | 546 |
| 1. Zkouška s indigokarminem | 546 |
| 2. Zkoušky s methylenovou modří | 546 |
| 3. Zkouška s fenoltetrachlorftaleinem | 547 |

| | Strana |
|--|-----------|
| IV. Ucpání hlavních žlučvodů | 547 |
| A. II. Poruchy vnitřní, žlučotvorné funkce jater | 548 |
| 1. Enterohepatický koloběh urobilinu | 549 |
| 2. Kyseliny žlučové v krvi a v moči | 550 |
| 1. Zkouška H a y - o v a | 550 |
| 2. Zkouška haemokoniemij | 551 |
| 3. Zkouška B a n g o v a v moči | 551 |
| 3. Cholesterin. Hypercholesterinaemie | 551 |
| B. Poruchy přeměny uhlohydrátů v jatrech | 553 |
| 1. Alimentární glykosurie | 553 |
| 2. Alimentární laevulosurie | 554 |
| a) Zkouška S e l i v a n o v a | 555 |
| b) Zkouška B a n g o v a | 555 |
| c) Polarimetrický výzkum | 555 |
| 3. Alimentární galaktosurie | 555 |
| Zkouška B a u e r o v a | 555 |
| 4. W i d a l o v a haemokrasická krísa | 555 |
| 5. Glykaemická křivka a glykaemický kvocient po glukose | 556 |
| 6. Glykaemická křivka po podání laevulose | 556 |
| C. Poruchy proteolysy v játrech | 557 |
| 1. Azoturie | 557 |
| 2. Ammoniurie | 557 |
| Koefficient ureogenický | 558 |
| 3. Aminoacidurie | 559 |
| 4. Kolloidální dusík | 559 |
| 5. Koefficient azotaemický | 560 |
| 6. Residuální dusík | 560 |
| 7. Zbytkový dusík | 560 |
| 8. Haemoklasický choc W i d a l ů v a A b r a m i h o | 561 |
| 9. Acidosa | 561 |
| Závěrečné poznámky diagnostické | 562 |
| D. Poruchy metabolismu tuků | 562 |
| E. Poruchy antitoxické funkce jater | 563 |
| 1. Zkouška na experimentální glykuronurii dle C a i l l e | 563 |
| 2. Zkouška na experimentální glykuronurii dle R o c h e | 562 |
| 3. Zkouška na experimentální glykuronurii dle G i l b e r t a a W e i l a | 564 |
| F. Poruchy účasti jater na tvorbě a složení krve (haemokrasická funkce) | 565 |
| G. Poruchy dalších funkcí jater | |
| | |
| XIV. Vyšetřování moče a poruch funkcí ledvin | 568 |
| Úvod | 568 |
| Theorie výkonnosti ledvin | 570 |
| Vyšetřování moče | 571 |
| Postup a způsoby vyšetřování moče | 572 |
| Pravidla | 572 |
| A. Makroskopické vyšetřování moče a povšechné její vlastnosti | 573 |
| 1. Konsistence | 574 |
| 2. Zápach | 575 |
| 3. Chuť | 576 |
| 4. Průsvitnost | 576 |
| 5. Barva | 577 |
| 6. Množství | 579 |
| 7. Specifická váha | 581 |
| 8. Reakce | 583 |

| | Strana |
|--|--------|
| B. Mikroskopické vyšetřování moče | 585 |
| Všeobecné poznámky | 585 |
| Technické poznámky | 587 |
| I. Sedimenty organisované | 588 |
| 1. Epithelie | 588 |
| 2. Červené krvinky | 589 |
| 3. Leukocyty | 591 |
| 4. Hnis | 592 |
| 5. Hlen | 592 |
| 6. Válce | 596 |
| 7. Filamenty | 597 |
| 8. Tuk | 598 |
| 9. Pigmenty | 598 |
| 10. Spermatozoa | 598 |
| 11. Součástky tkání a nádorů | 598 |
| 12. Entozoa | 599 |
| II. Sedimenty neorganisované | 599 |
| 1. Močany. Uráty | 600 |
| 2. Kyselina močová | 602 |
| 3. Šfavelan vápenatý | 603 |
| 4. Fosforečnany. Fosfáty | 604 |
| 5. Uhličitan vápenatý | 606 |
| 6. Siran ammonatý | 606 |
| 7. Kyselina hippurová | 607 |
| 8. Cystin | 607 |
| 9. Leucin a tyrosin | 608 |
| 10. Cholesterin | 608 |
| 11. Xanthin | 608 |
| 12. Dusičnan močoviny | 608 |
| Analytický přehled neorganisovaných sedimentů | 609 |
| III. Nahodilé znečištění moče | 609 |
| IV. Kameny močové | 610 |
| C. Bakteriologické vyšetřování moče | 613 |
| D. Chemické vyšetřování moče | 617 |
| Všeobecné poznámky | 617 |
| I. Anorganické součástky normální moče | 618 |
| 1. Chloridy | 618 |
| Kvalitativní průkaz chloridů | 618 |
| Kvantitativní určení chloridů | 618 |
| 1. Methoda Votočková | 618 |
| 2. Methoda Volhardova | 619 |
| 3. Methoda Straussova | 620 |
| 4. Methoda Weissova | 621 |
| 2. Fosfáty | 621 |
| Kvalitativní průkaz fosfátů | 622 |
| Kvantitativní určení kyseliny fosforečné | 622 |
| 1. Methoda Neubauerova | 622 |
| 2. Methoda Friedmannova | 623 |
| 3. Sulfáty | 624 |
| Kvalitativní průkaz kyseliny sírové | 624 |
| Kvantitativní určení | 625 |
| a) Určení kyseliny sírové praeformované | 625 |
| b) Určení celkového množství kys. sírové dle Salkowského | 625 |
| c) Určení vázané kyseliny sírové dle Baumanna | 625 |
| 4. Sirovodík | 626 |
| 5. Karbonáty | 626 |
| 6. Kyselina dusičná | 626 |
| 7. Kyselina křemičitá | 626 |
| 8. Kysličník vodičitý | 626 |



| | Strana |
|---|--------|
| 9. Kalium a Natrium | 626 |
| 10. Ammoniak | 627 |
| Kvalitativní průkaz | 627 |
| Kvantitativní určení | 627 |
| a) Dle Schlösinga | 627 |
| b) Dle Nenckiho a Zaleskiho | 628 |
| c) Methoda Folinova | 628 |
| d) Methoda Ronchese-Malfattiho | 628 |
| 11. Calcium a Magnesium | 629 |
| 12. Železo | 629 |
| 13. Plyny | 629 |
| II. Organické součástky normální moče | 630 |
| a) Látky dusíkaté | 630 |
| 1. Močovina | 630 |
| Kvalitativní průkaz. Reakce biuretová | 631 |
| Kvantitativní určování močoviny | 632 |
| a) Methoda Knop-Hüfnerová | 633 |
| b) Methoda Yvonova | 633 |
| c) Methoda Straussova | 633 |
| d) Methoda Kovarskiho | 633 |
| e) Methoda Gerrardova | 634 |
| 2. Kyselina močová | 634 |
| Kvalitativní průkaz. Reakce murexidová | 636 |
| Kvantitativní určení kyseliny močové | 637 |
| a) Methoda Ludwigova | 637 |
| b) Methoda Hopkinsova | 637 |
| c) Methoda Ruhemannova | 637 |
| d) Methoda Aufrechtova | 639 |
| e) Methoda Flotowa | 639 |
| f) Methoda Krüger-Schmidova | 639 |
| 3. Xanthinové zásady | 640 |
| Kvalitativní průkaz. Zkouška Weidelova | 640 |
| Kvantitativní určení | 641 |
| Methoda Krüger-Wulffova | 641 |
| 4. Kreatinin | 641 |
| Kvalitativní průkaz | 642 |
| 1. Zkouška Weylova | 642 |
| 2. Zkouška Salkowského | 642 |
| 3. Zkouška Jaffého | 642 |
| Kvantitativní určení | 643 |
| a) Methoda Neubauer-Salkowského | 643 |
| 5. Kyselina hippurová | 643 |
| 6. Oxyproteinové kyseliny | 643 |
| 7. Urochrom | 643 |
| 8. Uroerytrin | 644 |
| 9. Určení celkového dusíku v moči | 644 |
| Methoda Kjeldahlova | 644 |
| b) Látky bez dusíku | 645 |
| 1. Kyselina šťavelová | 645 |
| 2. Kyselina mléčná | 645 |
| 3. Kyseliny tukové | 645 |
| 4. Acetonové látky | 645 |
| Tabulka normálních hodnot součástí normální moče v průměru 24- hodinovém | 645 |
| Urologické vzájemné poměry (koeficienty) | 646 |
| III. Pathologické součástky moče | 646 |
| I. Bílkoviny a bílkovité látky vůbec | 646 |
| Všeobecné reakce na bílkoviny | 648 |
| 1. Albuminurie | 650 |

| | Strana |
|---|--------|
| Poznámky k albuminuriím | 652 |
| Kvalitativní průkaz bílkoviny v moči | 654 |
| 1. Zkouška varem | 654 |
| 2. Zkoušky studené | 655 |
| Kvantitativní určení bílkoviny v moči | 657 |
| 2. Albumosurie (peptonurie) | 658 |
| Kvantitativní průkaz albumos v moči | 659 |
| 3. Bence-Jonesovo těleso bílkovité | 659 |
| 4. Nukleoalbuminurie | 660 |
| Kvalitativní průkaz | 660 |
| 5. Globulinurie | 661 |
| Kvalitativní průkaz | 661 |
| 6. Fibrinurie | 661 |
| 7. Haematurie | 661 |
| Kvalitativní průkaz barviva krevního v moči | 661 |
| a) Spektroskopem | 661 |
| b) Zkouška Hellerova | 662 |
| c) Zkouška Alménova | 662 |
| d) Zkouška Teichmannova (haeminová) | 662 |
| 8. Haemoglobinurie | 662 |
| 2. Uhlohydráty | 663 |
| 1. Pentosurie | 665 |
| Kvalitativní průkaz | 665 |
| a) Reakce orcinová | 665 |
| b) Reakce furfurolová | 665 |
| 2. Glukosurie | 666 |
| Kvalitativní průkaz | 669 |
| 1. Zkouška Mooreova | 670 |
| 2. Zkouška Trommerova | 670 |
| 3. Zkouška Almen-Nylanderova | 671 |
| 4. Zkouška Fischerova | 672 |
| 5. Zkouška kvašením | 672 |
| 6. Zkouška odpařením a zuhelnatěním moče | 673 |
| 7. Ostatní zkoušky | 674 |
| Kvantitativní určení | 674 |
| 1. Přibližné určení | 674 |
| 2. Určení araemetrické | 674 |
| 3. Určení volumetrické | 675 |
| 4. Určení polarimetrické | 676 |
| 5. Určení titrací | 677 |
| 3. Laevulosurie | 678 |
| Kvalitativní průkaz | 678 |
| 4. Laktosurie | 679 |
| Kvalitativní průkaz | 679 |
| 5. Maltosurie | 679 |
| 6. Inosurie | 679 |
| Kvalitativní průkaz | 680 |
| 1. Zkouška Schererova | 680 |
| 2. Zkouška Galloisova | 680 |
| 7. Dextrinurie | 680 |
| 3. Kyselina glykuronová | 680 |
| Kvalitativní průkaz | 681 |
| Zkouška Tollensova | 682 |
| Zkouška Rogerova | 682 |
| 4. Cholurie | 682 |
| Kvalitativní průkaz a) žlučových barviv | 682 |
| 1. Zkouška Gmelinova | 682 |
| 2. Zkouška Gmelin-Rosenbachova | 683 |
| 3. Zkouška chloroformová | 683 |
| 4. Zkouška Trouseauova | 683 |

| | Strana |
|---|--------|
| 5. Zkouška Huppertova | 683 |
| 6. Zkouška Grimbertova | 683 |
| b) žlučových kyselin | 683 |
| 1. Reakce Pettenkoferova | 684 |
| 2. Reakce Neukommova | 684 |
| 3. Reakce Hayova | 684 |
| c) cholesterinu | 684 |
| 5. Urobilinurie (Urobilinogenurie) | 684 |
| Kvalitativní průkaz urobilinu | 685 |
| 1. Zkouška spektrální | 686 |
| 2. Zkouška fluorescenční dle Jaffeho | 687 |
| 3. Zkouška fluorescenční dle Schlesingra | 687 |
| 4. Reakce biuretová | 687 |
| Kvalitativní průkaz urobilinogenu dle Neubauera | 688 |
| Kvantitativní určení urobilinu | 688 |
| 1. Methoda Adlerova | 688 |
| 6. Porphyrinurie | 689 |
| Kvalitativní průkaz | 689 |
| 7. Indikanurie | 690 |
| Kvalitativní průkaz | 691 |
| 1. Methoda Jaffého | 691 |
| 2. Methoda Obermeyerova | 691 |
| 8. Melanurie | 692 |
| Kvalitativní průkaz | 693 |
| 9. Reakce Rosenbachova | 693 |
| 10. Urochromogenová reakce Weissova | 693 |
| 11. Reakce diazová (Ehrlichova) | 694 |
| 12. Alkaptonurie | 695 |
| 13. Acetonurie | 696 |
| Kvalitativní průkaz | 697 |
| 1. Jodoformová zkouška dle Gunninga | 697 |
| 2. Jodoformová zkouška dle Liebena | 698 |
| 3. Zkouška dle Legala | 698 |
| 4. Zkouška dle Langeho | 698 |
| Kvantitativní určení | 698 |
| 14. Diaceturie | 698 |
| 1. Reakce Gerhardtova | 699 |
| 2. Reakce Liplawského | 699 |
| 15. Kyselina β -oxymásečná | 700 |
| Kvalitativní průkaz | 700 |
| Methoda Külzova | 700 |
| 16. Lipacidurie | 700 |
| 17. Lipurie | 701 |
| 18. Lipoidurie | 701 |
| 19. Leucinurie | 702 |
| 20. Tyrosinurie | 702 |
| 21. Oxalurie | 703 |
| 22. Cystinurie | 704 |
| 23. Ptomainy | 704 |
| 24. Fermenty (enzymy) | 705 |
| 25. Reakce Bellostova na lues | 705 |
| IV. Cizí součástky moče z venčí do organismu za- | |
| vedené (léky a jedy) | 706 |
| 1. Jod | 706 |
| Kvalitativní průkaz | 706 |
| 2. Brom | 707 |
| 3. Arsen | 707 |
| 4. Rtuf | 709 |
| 5. Olovo | 709 |
| 6. Fenol | 710 |

| | Strana |
|---|--------|
| 7. Kyselina salicylová | 710 |
| 8. Chinin | 710 |
| 9. Antipyrin | 711 |
| 10. Phenacetin | 711 |
| 11. Tannin | 711 |
| 12. Balsam kopajský a olej santalový | 711 |
| 13. Santonin | 711 |
| 14. Emodiny a kyselina chrysofanová | 711 |
| 15. Methylenová modř | 711 |
| V. Kvantitativní určení kyselosti a zásaditosti moče (acidimetrie a alkalimerie) | 712 |
| E. Vyšetřování poruch funkcí ledvin | 714 |
| I. A. Zatěžkávací zkoušky látkami tělu vlastními | 715 |
| 1. Zkouška s vylučováním soli kuchyňské | 715 |
| a) Zkouška dle metody Pasteur-Vallery-Radota | 715 |
| b) vodní pokus | 716 |
| 2. Koncentrační a zředovací pokus dle Strausse | 717 |
| 3. Zkoušky s vylučováním dusíkatých látek | 719 |
| 4. Stanovení ureosekretické funkce ledvin dle konstanty Am- bardovy (koefficient ureosekretorický) | 720 |
| B. Zkouška kreatininová dle Neubauera | 722 |
| II. Zatěžkávací zkoušky ledvin látkami tělu cizí- mi. A. Barvivové zkoušky | 722 |
| 1. Metoda s indigkarminem | 722 |
| 2. Zkouška phenolsulfophthaleinem | 723 |
| 3. Zkouška s methylenovou modří (Chromocystoskopie) | 723 |
| 4. Zkouška s phlorizinem | 723 |
| B. Jiné zkoušky | 724 |
| 1. Zkouška s mléčným cukrem dle Schlayera | 724 |
| 2. Zkouška s jodkali dle Schleyera | 724 |
| III. Vyšetřování krve pro poznání poruch funkcí ledvin | 724 |
| 1. Retence dusíku | 725 |
| 2. Retence kuchyňské soli | 725 |
| 3. Kolísání v koloběhu vody | 725 |
| F. Klinické typy vleklých zánětů ledvin | 725 |
| XV. Vyšetřování výměšku žlaz pohlavního ústrojí | |
| 1. Výtoky z roury močové | 726 |
| a) Výměšek z přední části roury močové | 726 |
| b) Výměšek ze zadní části roury močové | 727 |
| 2. Výměšek prostaty | 727 |
| Florenceova reakce | 728 |
| 3. Výměšek váčků semenných | 729 |
| 4. Výtok semene | 729 |
| 5. Oligozoospermie, aspermatismus, haemosper- mie a pyospermie | 730 |
| 6. Výměšek poševní | 730 |
| 7. Výměšek děložní | 730 |
| 8. Výměšek žlaz mléčných ženy. Mlezivo a mléko | 731 |
| Vyšetřování mléka kojných | 732 |
| XVI. Vyšetřování tekutin dobytých punkcí z dutin a nádorů. | |
| Cyodiagnostika | |
| A. 1. Exsudáty | 733 |
| 1. Výpotek serosní | 733 |

| | Strana |
|---|--------|
| 2. Výpotek hnisavý | 734 |
| 3. Výpotek jíčovitý | 734 |
| 4. Výpotek haemorrhagický | 735 |
| Výpotky chylosní a chyliformní | 735 |
| 2. Transsudáty. Propotky | 735 |
| Zkouška Rivaltova | 736 |
| 3. Tekutiny z cyst | 737 |
| 1. Cysta echinokokková | 737 |
| 2. Cysta ovarialní | 737 |
| 3. Cysta pankreatická | 738 |
| 4. Cysty ledvinové | 739 |
| 4. Tekutina cerebrospinální | 739 |
| Provedení lumbální punkce | 740 |
| Indikace a kontraindikace lumbální punkce | 742 |
| 5. Tekutina dobytá punkcí z vnitrohručních nádorů | 742 |
| B. Cytodiagnostika | 742 |
| Technika přípravy praeparátů | 742 |
| Rozmanité formule cytologické | 743 |

XVII. Poruchy funkcí žlaz s vnitřní sekrecí. Endocrinologie 745

| | |
|--|-----|
| 1. Žláza štítná | 747 |
| 2. Epithelová tělíska | 750 |
| 3. Brzlík. Thymus | 751 |
| 4. Hypophysis cerebri. Glandula pituitaria | 751 |
| 5. Pohlavní žlazy | 753 |
| 6. Nadledviny. Glandulae suprarenales | 754 |
| 7. Pankreas | 756 |

XVIII. Vyšetřování poruch funkcí vegetativního nervového systému 757

| | |
|---|-----|
| 1. Část sympathická | 757 |
| 2. Část parasympathická | 757 |
| 3. Farmakologické zkoumání | 759 |
| a) Adrenalin | 759 |
| b) Muscarin | 760 |
| c) Atropin | 760 |
| d) Nicotin | 760 |
| 4. Vagotonická a sympatikotonická disposice | 760 |
| 5. Klinická stigmata zvýšené dráždivosti vegetativního nervstva | 761 |
| 1. Respirační arhythmie | 761 |
| 2. Aschnerův tlakový jev bulbosový | 761 |
| 3. Tschermakův tlakový jev karotický | 762 |
| 4. Dermatografismus | 762 |
| 5. Jevy podráždění sympatiku krčního | 762 |
| 6. Jevy od žaludku | 762 |
| 7. Jevy od střeva | 762 |